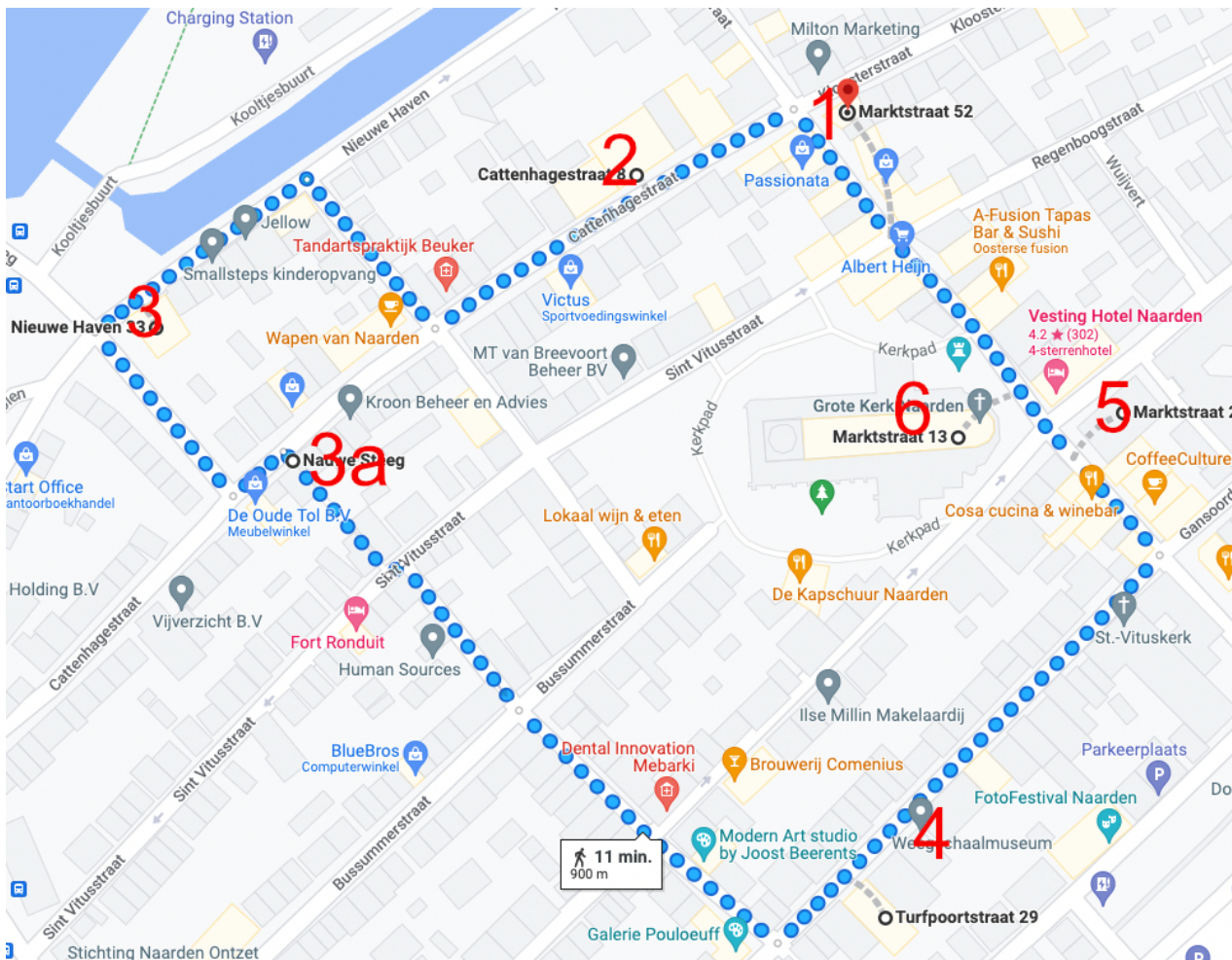

De geschiedenis van de stad Naarden gaat terug tot de regeerperiode van keizer Otto I (936-968); zij heette toen Naruthi.

Een korte wandelroute van ca 11 minuten vóór de dorst

1 - U start én stopt bij Café Demmers

Wist u dat Café Demmers een speciaalbier café uit 1885 is en misschien wel de oudste in het Gooi. Het is ook het enige 3-verdiepingen café van 't Gooi.

2 - Het huis van Thierens in Naarden

In de maand oktober van 1811 maakten keizer Napoleon en keizerin Marie Louise een rondreis door Nederland. Ze verbleven twee weken in Noord-Holland. Nederland maakte sinds 1810 deel uit van het Franse keizerrijk.

Dejeuner (Lunch)

Vanuit Muiden ging het gezelschap te paard langs de rekvaart naar Naarden. Na door de burgemeester verwelkomd te zijn, werden de vestingwerken bezichtigd en **afgestapt bij het huis van secretaris Johannes Petrus Thierens (1759-1840) in de Cattenhagestraat 8 voor een dejeuner** (nu is hier het Stadsarchief van Naarden gevestigd).

Tijdens het dejeuner waaraan Krayenhoff ook mocht aanzitten, behandelde de keizer de Hollandse generaal zeer vriendelijk. Zowel de prins Berthier als de hertog van Reggio verklaarden later de keizer nimmer zo vrolijk te hebben gezien. Daarna volgde een gesprek met

Krayenhoff. Keizer Napoleon luisterde beleefd naar wat de generaal zoal gedaan had met de batterijen en fortificatiën voor de verdediging van de toegangen naar Amsterdam.

De keizer was van mening "**dat de situatie van Amsterdam zonder voorbeeld, zonderling en in de daad onoverwinnelijk was**" Na het dejeuner keerde het gezelschap over de zeedijk via Diemen terug naar Amsterdam.

3 - De Turfloods

Het Turfmagazijn dateert uit 1752 en is met het Arsenaal, een van de oudste militaire gebouwen in de vesting. Het staat op de hoek van de Nieuwe Haven, tegenover de doorbraak in de vestingwal op de plaats van de voormalige Amsterdamse Poort. Het is een fraai gebouw, net niet rechthoekig, omdat het aan de zuidwestzijde één meter langer is.

De naam suggereert dat het gebouw diende voor opslag van turf, vroeger veel gebruikt als brandstof. Het lijkt echter, zoals een militair het in 1825 uitdrukte, veel te mooi voor turfhok.

In elk geval diende het in de 19e eeuw als bergplaats voor onder meer genie- en artilleriematerieel, zoals affuiten. Wellicht zijn er ook brandspuiten opgeslagen geweest waarmee de militairen elke zaterdag oefenden. Later werd er eveneens

1 telegraafmateriaal opgeslagen.

Een militair die in 1938 in de vesting diende beschreef het gebouw als een opslagplaats voor alles wat de militairen nodig hadden maar wat niet dagelijks gebruikt werd. In 1949 werd het gebouw door defensie afgestoten en aan de gemeente Naarden verkocht. Tegenwoordig is er een restaurant in gevestigd.

Ga via de Nauwe Steeg (naast de snackbar) naar Het Spaanse Huis

4 - Het Spaanse Huis

Dit middeleeuwse gebouw is een belangrijk historisch monument met een rijke geschiedenis. Het staat bekend als het Spaanse Huis, een verwijzing naar een gebeurtenis uit 1572 toen hier een groot deel van de bevolking van Naarden door Spaanse troepen werd vermoord. Het gebouw was waarschijnlijk de kerk van het ernaast gelegen gasthuis dat nu verdwenen is. In de loop van de 16e eeuw werd het stadhuis.

Het was in dit stadhuis dat in december 1572, tijdens het begin van de Tachtigjarige Oorlog, dat de moord op de bevolking van Naarden plaatsvond. Door de Spaanse legeraanvoerder bijeengeroepen op het stadhuis, werden de ongewapende burgers van Naarden zonder enig pardon vermoord door de

soldaten die kort tevoren in het stadje waren binnengelaten. Op deze slachtpartij volgde een plundering, waarna de stad Naarden systematisch in brand werd gestoken. Ook dit gebouw brandde daarbij af. De herinnering aan de ramp wordt levend gehouden door een drietal gevelstenen die bij het herstel van het gebouw in 1615 werden aangebracht en die nog steeds in de voorgevel aanwezig zijn.

Na het herstel heeft het gebouw bijna tweehonderd jaar gediend als waag. Hier werden tegen betaling goederen gewogen. Bij de handel in veel goederen, zoals boter, kaas, hennep en wol, was men verplicht ze op de waag te laten wegen als het gewicht de 25 pond te boven ging.

In 1809, in de Franse tijd, werd het gebouw door de stad afgestaan aan de militaire autoriteiten voor het onderbrengen van soldaten. Vier jaar later werd het ingericht als bakkerij voor het garnizoen. In een aanbouw tegen de achterzaal werden twee grote bakovens geplaatst. Met de ovens konden 1000 broden per dag worden gebakken, goed voor 2000 rantsoenen van 0,75 pond, de dagelijkse hoeveelheid voor één soldaat. De ovens zijn nog vrijwel intact aanwezig. Behalve brood werd er in de bakkerij in de Franse tijd ook jenever en wijn voor het garnizoen afgegeven.

5 - Stadhuis

Het Stadhuis van Naarden dateert uit 1601 en is een duidelijk voorbeeld van de Hollandse renaissancestijl. Kenmerkend aan dit gebouw is de dubbele trapgevel. Momenteel vinden er in het Stadhuis gemeentevergaderingen, huwelijken en culturele activiteiten plaats. In de hal van het Stadhuis vindt u een maquette, die in één oogopslag een duidelijk overzicht van Naarden-Vesting geeft.

Het timpaan boven de ingang bevat, naast de beelden, het stadswapen van Naarden en de geloofsspreuk: "God regiert al anno 1601". Daarboven 3 wapens, van links naar rechts: Graafschap Holland, stadhouder Prins Maurits en West-Friesland. Aan de achterzijde een zeskantig open torentje, met een windwijzer met stadswapen. Zowel aan de gevel als binnen diverse mensengezichten in steen.

De begane grond, de hal en de Schepenkamer wordt momenteel gebruikt als trouwzaal.

Eikenhouten trouwzaal

De Schepenkamer is al ruim 400 jaar in gebruik, zij het oorspronkelijk als rechtszaal. De kamer is rondom betimmerd met eikenhout, zogenaamd wagenschot. De draagbalken zijn gezaagd uit eikenbomen die afkomstig zijn uit het allang verdwenen oerbos van het GO het Gooierbos.

Het plafond verder verkennend vallen twee kolommen op van ongeveer 50 cm die ter hoogte van de trouwtafel uit het plafond steken en voorzien zijn van een katrol. Deze hadden een functie in de tijd toen schout en schepenen nog recht spraken in deze zaal. Na de uitspraak trok de schout aan het schellekoord, dat via de katrollen naar het wachtlokaal liep. Daar ging de bel over om de soldaten te ontbieden die de gevangene weg moesten voeren naar het schavot.

Balie en meubilair

De eikenhouten balie, die vroeger de scheiding aanbracht tussen de heren van het gerecht (Schout en Schepenen van Naarden) en aangeklaagden, zorgt in combinatie met de eikenhouten banken en eeuwenoude schilderijen en beeldhouwde 'luisteraars' voor een authentieke sfeer.

6 - De Grote Kerk

Dankzij ingrijpende restauraties valt de Grote Kerk van Naarden in volle pracht en glorie door bezoekers en kerkgangers te bewonderen. De Grote Kerk is gewijd aan de heilige Sint Vitus, en heet dan ook de Sint-Vituskerk. Aangezien er ook een RK Sint-Vituskerk in Naarden staat wordt er gesproken over De Grote Kerk.

Rond 1380, de straten van de Vesting Naarden lagen er al, is met de bouw van de kerk begonnen. Als eerste werd vroeg in de 14de eeuw de robuuste toren (oppervlak 12 x 12 m), gebouwd als uitkijkpost ter verdediging van Naarden. Dat is nog te zien aan de kantelen op de oorspronkelijke hoogte van 45 meter. In de praktijk bleek de

toren eeuwenlang ook een belangrijk baken voor scheepvaart op de Zuiderzee. In 1387 startte de bouw van de kerk die in 1440 werd voltooid. Vanwege dit historisch feit kennen de toren en de kerk, tot op de dag van vandaag, twee verschillende eigenaren (ook kadastraal): de toren behoort toe aan de gemeente Naarden en de kerk aan de Stichting Grote Kerk Naarden.

Na diverse branden werd de kerk telkens weer opgebouwd en daarbij vergroot. Zo ontstond de huidige kruisvorm. Tussen de kantelen werd in 1661 een torenspits met versierselen en klokken geplaatst, zodat de toren uiteindelijk een hoogte van 73 meter bereikte. Bezoekers kunnen van mei tot September de toren beklimmen, het zijn 235 treden tot aan de omloop. Maar vanaf de omloop is er een prachtig uitzicht over de Vesting Naarden en zicht over het Gooi, Gooimeer, Flevoland en Amsterdam.

De Grote Kerk van Naarden is een zeldzaam cultuurmonument door de beschilderingen op het plafond. Aan de noordzijde van het plafond, een eikenhouten tongewelf, zijn van 1510 tot 1518 door onbekende meesters Bijbelse scènes uit het Nieuwe Testament door middel van temperaverven aangebracht. Deze verhalen over het lijden, sterven en de

opstanding van Jezus. Daar tegenoverliggend, aan de zuidzijde, zie je overeenkomstige oudtestamentische voorafbeeldingen. Deze combinaties van episoden zijn typerend. Typologieën uit de middeleeuwse Bibiia Pauperdum stonden daarvoor model.

Het koorhek is een fraai voorbeeld van vroeg Renaissance en dateert uit 1531. In de schaduw van de Kerk vindt U ook het standbeeld van de Tsjechische geleerde Jan Amos Comenius.

1 - Welkom terug

Wist u verder dat...

Wist u dat er vroeger een moordenaar door Naarden Vesting kwam. In de volksmond werd namelijk de tram *De Gooische Moordenaar* genoemd, wegens de vele ongevallen, die in totaal aan 117 mensen het leven kostten. Belangrijkste oorzaak was het steeds drukker wordende wegverkeer, waardoor confrontaties met de tram toenamen.

Wist u dat heel wat beroemde Nederlanders werden geboren in de stad Naarden, waaronder:

- Youp van 't Hek (28 februari 1954), cabaretier en schrijver,
- Marc Klein Essink (18 maart 1960), acteur
- Elise Berends (9 september 1984), actrice, zangeres en docent.
- Jan des Bouvrie (1942 – 2020), interieurontwerper

Wist je dat Naarden een eigen tweewekelijks blad heeft, genaamd de Naarder Koerier? Sinds 2011 werd de naam gewijzigd naar Naarder Nieuws.

Naarden nog een aantal houten huizen heeft uit de tijd dat het een vestigingsstad was?

Wist je dat er in Naarden heel wat opnames zijn gefilmd van de populaire jeugdserie Bassie en Adriaan?

Wist je dat het Vestigingsmuseum op verzoek en tegen betaling een kanon afschiet?

Wist je dat je de toren van de grote kerk mag beklim. Na 235 treden en op de 45 meter hoge toren kan genieten van het mooie uitzicht.

Individuele torenbeklimmingen: tussen 1 mei en 30 september op woensdag, zaterdag en zondag om 14.00 en 15.00 uur.

Volwassenen € 3,- en kinderen 6 tot en met 12 jaar € 2,-. Kinderen jonger dan 6 (alleen onder begeleiding) gratis. Start bij de toren van de Grote Kerk, Kerkpad Naarden.

**De Vitrine van Demmers
Wandelroute**